Eduskunnan IKÄ-verkoston webinaari
23.11.2026, klo 9.00–10.30

Edunvalvontavaltuutus viranomaisten ja asiantuntijoiden silmin

- **Vanhusasiavaltuutetun näkökulmia edunvalvontavaltuutukseen**
  erityisasiantuntija Marjut Vuorela, Vanhusasiavaltuutetun toimisto

- **Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisen edellytykset ja esteet**
  johtava asiantuntija Suvi Malinen, Digi- ja väestötietovirasto

- **Edunvalvontavaltuutus muistisairautta sairastavien näkökulmasta**
  Juristi Sari Elomaa, Muistiliitto

Maaret Castrén
Ikäverkoston puheenjohtaja

Hanna-Leena Mattila
varapuheenjohtaja

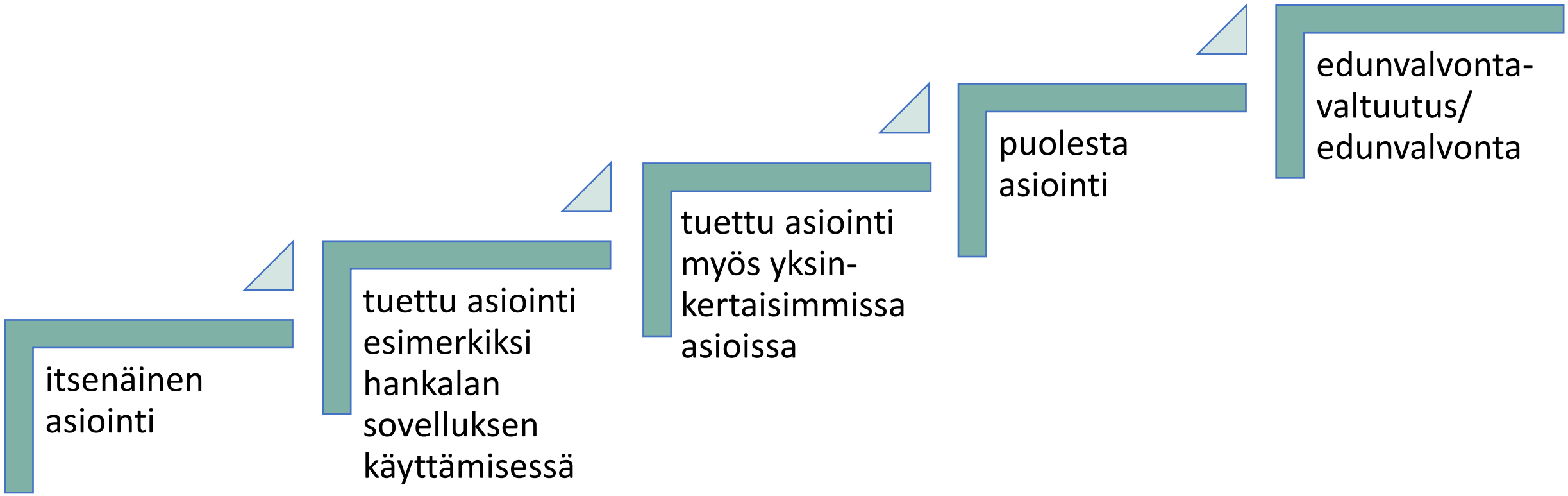
Katja Borodulin
sihteeri, Ikäinstituutti

Eduskunnan IKÄ-verkoston webinaari 23.11.2026

Vanhusasiavaltuutetun tehtävänä on edistää ikääntyneiden ihmisten asemaa ja oikeuksien toteutumista.
Riippumaton ja itsenäinen viranomainen.

Marjut Vuorela, erityisasiantuntija

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

itsenäinen asiointi
tuettu asiointi esimerkiksi hankalan sovelluksen käyttämisessä
tuettu asiointi myös yksin-kertaisimmissa asioissa
puolesta asiointi
edunvalvonta-valtuutus/ edunvalvonta

Kiitos!

www.vanhusasia.fi

vanhusasia@oikeus.fi

Facebook ja LinkedIn: vanhusasiavaltuutettu

Puh: 029 5666900, keskiviikkoisin klo 9-11

Vanhusasiavaltuutetun uutiskirje lähetetään tilaajille 2-3 kertaa vuodessa. Tilaa:
http://eepurl.com/iJIjJ6

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisen edellytykset ja esteet

Johtava asiantuntija Suvi Malinen 23.11.2026

DIGI- JA VÄESTÖTIETO-VIRASTO

Edunvalvontavaltuutus vs. edunvalvonta

Edunvalvontavaltuutus – ennakkoon tehty valinta

- Laki edunvalvontavaltuutuksesta
- Kevyempi ja nopeampi kuin edunvalvojan määrääminen
- Valtuutetun kelpoisuus perustuu valtuuttajan edunvalvontavaltakirjassa ilmaisemaan tahtoon

Edunvalvonta – viranomaisen määräämä ratkaisu

- Laki holhoustoimesta
- Viimesijainen keino järjestää apua tarvitsevan asioiden hoito
- Edunvalvojan kelpoisuus perustuu DVV:n tai tuomioistuimen päätökseen

Molempien tavoitteena on turvata apua tarvitsevan ihmisen etu ja hyvinvointi.

Edunvalvontavaltuutus

Kun Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut edunvalvontavaltuutuksen, valitsemasi valtuutettu voi hoitaa puolestasi niitä asioita, jotka olet kirjannut edunvalvontavaltakirjaan.

Laadit edunvalvonta-valtakirjan ennakkoon kahtena alkuperäisenä kappaleena.

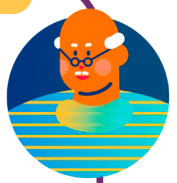
Säilytät toisen kotona tallessa ja annat toisen valtuuttamallesi luottohenkilölle.

Kun toimintakykysi heikkenee, lääkäri antaa siitä lausunnon.

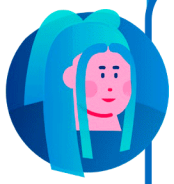
Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa edunvalvonta-valtuutuksen.

Edunvalvontavaltuutus on vahvistettu

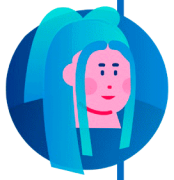

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistaminen **ei vaikuta itsemääräämisoikeuteesi.**

Aiemmin antamasi **Suomi.fi-valtuudet** pysyvät voimassa ja voit edelleen antaa Suomi.fi-valtuuksia.

Luottohenkilö **säilyttää** oman alkuperäisen valtakirjansa varmassa tallessa.

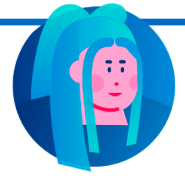

Nyt on aika vahvistaa edunvalvontavaltuutus

Luottohenkilö lähettää DVV:lle

1. **Hakemuksen** edunvalvontavaltuutuksen vahvistamiseksi
2. **Edunvalvontavaltakirjan** (alkuperäisen)
3. **Lääkärinlausunnon**

Luottohenkilö toimittaa **luettelon omaisuudestasi** DVV:lle.

Luottohenkilöllä on oikeus hoitaa kaikkia niitä asioita, jotka olet kirjannut edunvalvontavaltakirjaan.

Hän voi hoitaa esimerkiksi pankki- ja vakuutus-asioitasi ja myydä tarvittaessa autosi.

Edunvalvontavaltuutus tulee voimaan, kun DVV vahvistaa sen

Valtuutettu hakee edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista.

Hänen pitää liittää hakemukseensa alkuperäinen valtakirja ja valtuuttajaa koskeva lääkärinlausunto.

Valtuutetulla on oikeus saada lausunto lääkäriltä, kun hän esittää edunvalvontavaltakirjan lääkärille.

DVV varaa valtuuttajalle ja hänen puolisolleen mahdollisuuden kertoa mielipiteensä asiassa.

DVV voi varata myös muille valtuuttajan läheisille mahdollisuuden kertoa mielipiteensä.

DVV voi hankkia myös muuta selvitystä.

DVV ratkaisee, voiko valtuutuksen vahvistaa.

Milloin valtuutus voidaan vahvistaa?

Valtuutus voidaan vahvistaa, kun

- valtuuttaja oli täyttänyt 18 vuotta, kun hän teki valtakirjan
- valtakirja on tehty laissa säädetyllä tavalla
- valtuuttaja on sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi tullut pääasiallisesti kykenemättömäksi huolehtimaan niistä asioista, joita valtuutus koskee.

Edunvalvontavaltakirjan muotovaatimukset ja minimisisältö

- Edunvalvontavaltakirjassa täytyy olla seuraavat tiedot:
  - valtuuttaja ja valtuutettu
  - valtuuttamistarkoitus eli se, että valtuuttaja oikeuttaa valtuutetun edustamaan häntä
  - valtuutetun tehtävä
  - määräys, jonka mukaan valtuutus tulee voimaan siinä tapauksessa, että valtuuttaja tulee sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemättömäksi huolehtimaan asioistaan
  - valtuuttajan allekirjoitus.

- Valtuuttajan täytyy allekirjoittaa valtakirja tai tunnustaa siinä oleva allekirjoituksensa kahden todistajan läsnä ollessa. Myös todistajat allekirjoittavat valtakirjan.

Milloin valtuutus voidaan vahvistaa?

Valtuutus voidaan vahvistaa, kun

- valtuuttaja oli täyttänyt 18 vuotta, kun hän teki valtakirjan
- valtakirja on tehty laissa säädetyllä tavalla
- valtuuttaja on sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi tullut pääasiallisesti kykenemättömäksi huolehtimaan niistä asioista, joita valtuutus koskee.

Valtuutusta ei voida vahvistaa, kun

- on ilmeistä, että valtuuttaja ei ymmärtänyt valtakirjan merkitystä, kun hän teki sen
- on ilmeistä, että valtakirjan todistaneet henkilöt eivät olleet lain mukaan kelpoisia todistajiksi
- on perusteltua aihetta epäillä, että valtuutettu on kykenemätön tai sopimaton toimimaan valtuutettuna
- (valtuuttajalla on edunvalvoja, jonka tehtäviin kuuluu huolehtia niistä asioista, joita valtuutus koskee).

Lainsäädännön kehittämistarpeita

Holhousasioiden rekisterin tietosisältö ja sähköinen asiointi

- DVV:n tavoite on, että rekisteriin merkittäisiin kaikki voimassa olevat edunvalvontavaltuutusta tai täysi-ikäisen edunvalvontaa koskevat tehtävät.
- Edistäisi myös edunvalvontavaltuutettujen ja edunvalvojien mahdollisuuksia hoitaa valtuuttajan tai päämiehen asioita sähköisesti.

Sähköinen edunvalvontavaltuutus

- Aiempaa useampi antaisi edunvalvontavaltuutuksen, jos voisi valita, tekeekö sen sähköisessä palvelussa vai paperilla.
- Edistäisi valtuuttajan tahdon toteutumista myös valtuutuksen sisällön suhteen.
- Ei voisi jäädä vahvistamatta alkuperäisen valtakirjan katoamisen taikka valtakirjan muotomääräyksiin tai minimisisältöön liittyvien puutteiden vuoksi.

Yhteenveto

- Laadi edunvalvontavaltakirja hyvissä ajoin.
- Varmistu siitä, että edunvalvontavaltakirja
  - on tehty laissa säädetyllä tavalla
  - vastaa sisällöllisesti tahtoasi.
- Säilytä edunvalvontavaltakirjaa huolellisesti.
- Jos edunvalvontavaltuutus on tarpeen ottaa käyttöön, valtuutetun kannattaa hakea valtuutuksen vahvistamista (mahdollisuuksien mukaan) hyvissä ajoin.

Kiitos!

Lisätietoja

- dvv.fi/edunvalvontavaltuutus
- suomi.fi/oppaat/edunvalvonta

Holhoustoimen yhteystiedot

- Puhelin: 0295 536 256 (ma-pe klo 9–15)
- Chat: dvv.fi/holhous (ma-pe klo 9–15)
- Postiosoite: Digi- ja väestötietovirasto / Holhoustoimi, PL 1004, 00521 Helsinki

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

dvv.fi

muisti. Muistiliitto Minnesförbundet

Edunvalvontavaltuutus muistisairautta sairastavien näkökulmasta

Edunvalvontavaltuutus viranomaisten ja asiantuntijoiden silmin – webinaari 23.11.2026

Sari Elomaa, juristi, Muistiliitto ry

Edunvalvontavaltuutus turvaa itsemääräämisoikeutta

- Laki edunvalvontavaltuutuksesta tuli voimaan 1.11.2007.
- Valtuuttajan itsemääräämisoikeus omien asioidensa hoitamisesta keskiössä.
- Edunvalvontavaltuutus on
  - helpottanut muistisairautta sairastavien ja läheisten arkea.
  - vahvistanut itsemääräämisoikeutta
  - tarjonnut vaihtoehdon edunvalvonnalle.

Edunvalvontavaltuutuksen oikea-aikainen ja yksilöllinen suunnittelu

- Muistisairausdiagnoosi ei automaattisesti estä valtuutuksen tekemistä.
- Valtakirjan tekeminen edellyttää sen merkityksen ymmärtämistä.
- Valmista valtakirjalomaketta toivotaan, mutta se ei vastaisi kaikkien yksilöllisiin tarpeisiin.
- Usein oikea-aikainen ennakointi edellyttää helposti saatavilla olevaa asiantuntevaa neuvontaa.

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisen haasteet

- Valtuutusta ei vahvisteta pelkän muistisairausdiagnoosin perusteella.
- Oikea ajankohta voi olla vaikea arvioida sairauden edetessä.
- DVV:n käsittelyajat voivat vaikeuttaa asioiden hoitamista.
- Valtuutuksen käyttöönoton tulisi olla mahdollisimman sujuvaa.

Valtuutetun toimivalta ja sähköisen asioinnin haasteet

- Valtuutus ei poista muistisairaan henkilön omaa päätösvaltaa.
- Henkilöä koskevissa asioissa valtuutetun toimivalta on toissijainen.
- Sähköinen puolesta-asiointi ei vielä toimi kaikissa sote-palveluissa.
- Edustusoikeuden rekisteröinnin uudistaminen jäi pois viimeisimmästä uudistuksesta.

Lainsäädännön uudistukset ja käytännön ongelmat

- Vuoden 2026 lakimuutokset helpottivat esimerkiksi kiinteistöasioiden hoitamista.
- Valtuutetun esteellisyys voi vaikeuttaa läheisten asioiden hoitamista.
- Ensi vuonna voimaan tuleva uudistus mahdollistaa jatkossa poikkeamisen eräistä esteellisyysperusteista.
- Lainsäädännössä on turvattava sekä valtuuttajan oma tahto että oikeusturva.

Näkökulmia jatkokeskusteluun

- Yleisen tiedottamisen tarve edelleen suurta lain mahdollisuuksista, oikeista käsitteistä ja ennakoinnin merkityksestä.
- Yksilöllistä oikeudellista neuvontaa oltava saatavilla asiantuntevasti ja kohtuuhintaisesti.
- Valtuutuksen vahvistamisen sujuvuus.
- Valtuuttajan oman tahdon ja oikeusturvan toteutuminen.
- Sähköisen puolesta-asioinnin mahdollistaminen myös sosiaali- ja terveydenhuollossa.

muisti. Muistiliitto Minnesförbundet

Kiitos!

Sari Elomaa, juristi

Hyödyllisiä linkkejä

Suomi.fi-palvelu:
https://www.suomi.fi/oppaat/edunvalvonta/nain-teet-edunvalvontavaltuutuksen

Digi- ja väestötietovirasto:
https://dvv.fi/edunvalvontavaltuutus-eli-tuen-tarpeen-ennakointi

Muistiliitto:
https://muistiliitto.fi/apua-ja-tukea/etuudet-ja-oikeudet/edunvalvontavaltuutus/

Ikäinstituutti